

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Säännöskohtaisiin perusteluissa on mainittu, että palkkatuen tarkoituksena voi olla myös vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saaminen ja työelämään osallisuuden lisääminen. Osatyökykyiset tulisi huomioida säännöksen perusteluissa samasta syystä kuin perustelussa jo nyt mainituissa ryhmissä.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena on, että kaikki suorittavat toisen asteen tutkinnon. 15 - 18 vuotiaiden sisällyttäminen palkkatuen kohderyhmään on ristiriidassa oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteiden kanssa. Tätä kohtaa pitäisi muuttaa kattamaan vain toisen asteen tutkinnon suorittaneita. Käytännössä tämä tarkoittaisi alaikärajan nostamista 15-vuodesta ylöspäin. Kohderyhmä voisi olla 18 – 30 vuotiaat.

Palkkatuen käytön rajaaminen yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisille kohderyhmille vaikeuttaa 25 – 49-vuotiaiden työttömien työllistymistä ja näin ollen pitkittää työttömyyttä tarpeettomasti. Palkkatukea tulisi voida myöntää myös 25-49 vuotiaille, jotka ovat suorittaneet ylioppilastutkinnon

tai toisen asteen ammatillisen tutkinnon jo ennen kuuden kuukauden työttömyysjaksoa varsinkin, jos henkilö on ammatinvaihtaja tai jos osaaminen on vanhentunut.

Pykälässä ei ole mainittu lainkaan korkean asteen tai korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneita, joten tämä raja ei koske heitä? Epäselväksi jäi myös voidaanko palkkatukea jatkossa myöntää 25-49 vuotiaiden oppisopimuksiin?

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Kotitaloudet eivät ole juurikaan hakeneet palkkatukea johtuen mm. kotitalousvähennyksen säännöksistä. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023 lukien ja tulevat olemaan alueensa isompia työnantajia, joten hyvinvointialueen lisääminen hyvin tarpeellinen.

Ehdotuksen mukaan palkkatukea ei voisi myöntää samalle työnantajalle uudestaan saman työntekijän palkkaamiseen. Sinällään periaate on kannatettava, mutta esitetty kirjaus on hyvin ehdoton. Tätä voisi lieventää esimerkiksi siten, ettei tämä säännös koskisi, jos palkkatuen myöntäminen on perustunut vammaisten ja pitkäaikaissairaiden, osatyökykyisten eli alentuneesti työkykyisten sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien mahdollisuuksia saada työtä tai osallistua työelämään.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Lomaraha tulisi huomioida palkkauskustannuksena, koska sen maksaminen perustuu työehtosopimukseen. Lomakorvaus on korvaus työsuhteen aikana pitämättä jääneestä lomasta.

Työnantaja pystyy vaikuttamaan siihen, tuleeko lomakorvausta maksettavaksi vai ei vuosilomasuunnittelulla.

Sivukulut tulee jatkossakin huomioida palkkauskustannuksina esimerkiksi tiettyinä prosenttiosuutena henkilön palkasta. Sivukulujen rajaaminen on perustetavissa yksinkertaistamisen näkökulmasta, mutta samalla se nostaa myös työnantajan kynnystä palkata esimerkiksi osatyökykyinen tai pitkäaikaistyötön.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista
- Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen
- Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista

Palkkatuen määrän yhdenmukaistaminen työttömyyden kestosta riippumatta on hyvä ja kannatettava esitys, mutta tuon esitetyn 50 % tulisi olla palkkauskustannuksista kattaen myös laskennalliset sivukulut (tietty prosenttiosuus palkasta) ja lomarahat.

Palkkatuki myönnetään nykyisin vähintään 6 kuukauden ajaksi. Jatkotyöllistymisen kannalta olisi tärkeää, että palkkatukityö olisi pidempiaikainen kuin esitetty 5 kuukautta, varsinkin jos tuo muodostunee uudeksi vakiokestoksi.

Esityksen mukaan työnsuunnittelijoista ei voisi myöntää enää pidennettyä palkkatukea. Työllisyydenhoidon kentän toimivuuden kannalta olisi erittäin tärkeää jatkaa nykyistä säännöstä, jonka mukaan palkkatukea voidaan myöntää enintään 24 kuukaudeksi kerrallaan, jos kunta, kuntayhtymä, yhdistys tai säätiö palkkaa muihin kuin elinkeinotoiminnaksi katsottaviin tehtäviin tuella henkilön suunnittelemaan ja järjestämään työttömille työ- ja koulutuspaikkoja sekä muita työllistymistä edistäviä palveluja. Enemmänkin tätä ryhmää tulisi laajentaa siten, että se mahdollistaisi myös seurakunnan tai muu uskonnollisen yhteisön palkkamaan työnsuunnittelijoita.

Ns. jäähysäännöksen poistaminen on perusteltua.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista
- Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista

- Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.

-

8 § 100 prosentin palkkatuki

- Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.
- 100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille
- Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotettu tukijakson pituus tulisi olla pidempi kuin ehdotettu 10 kuukautta, esimerkiksi 12 kuukautta. Tukikelpoisten kustannusten korottaminen 1,23 kertoimella on erittäin tarpeellinen, mutta tämän lisäksi lomarahaa tulisi sisällyttää palkkakustannuksiin ja palkkauskustannukset tulisi huomioida alan säännöllisen enimmäistyöajan mukaisena, eikä 65 %:n mukaisen työajan mukaisena. 100 % tuen mahdollistaminen myös rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille on kannatettava uudistus.

Osa-aikatyö (65 %) tarkoittaa käytännössä sitä, että palkkatuella työhön päässyt henkilö on edelleen sekä sovitellun työttömyysetuuden ja toimeentulotuen hakija/saaja.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan
- Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.
- Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana

Palkkatuen määrän nostaminen ja yhdenmukaistaminen oppisopimuskoulutuksessa kannatettava uudistus. Esitetyn 50 % tulisi olla palkkauskustannuksista kattaen myös laskennalliset sivukulut (tietty prosenttiosuus palkasta) ja lomarahan.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Kilpailuvääristymisen näkökulmasta kannatettava. Kolmannen sektorin toimijat siirtävät palkkatuella työllistettyjä henkilöitä yrityksiin, joka sinällään edistää henkilöiden pysyvää työllistymistä. Jos henkilö siirretään yritykseen, niin tukitaso tulee laskemaan heti siirron jälkeen. Vähintäänkin tason lasku tulisi toteutua vasta 6 kuukauden jälkeen, jonka jälkeen siirtäjä voisi periä käyttäjäyritykseltä korvausta vähintään alenevan palkkatuen verran.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Kyseinen palkkatuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Ehdotettu tukitaso 70 % on hyvä, mutta lomarahaa tulisi huomioida palkkauskustannuksena, koska sen maksaminen perustuu työehtosopimukseen. Samoin sivukulut tulee huomioida palkkauskustannuksina esimerkiksi tietynä prosenttiosuutena henkilön palkasta.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

-

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

-

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

Kaupungit ja kunnat myöntävät tietyin edellytyksin yrityksille ja yhdistyksille kuntakohtaista tukea palkkauskustannuksiin. Esityksen mukaan sitä voisi myöntää jatkossa vain työnantajan sivukuluihin ilman, että kunnan myöntämä tuki laskisi valtion maksaman palkkatuen määrää. Käytännössä tämä vähentäisi pitkäaikaistyöttömien palkkatukityöpaikkojen syntymistä yrityksiin, koska tukitaso ei olisi työnantajan näkökulmasta riittävä, eritoten työsuhteen alkuvaiheessa. Kolmannella sektorilla palkkatukityöpaikat muuttuisivat pääsääntöisesti osa-aikaiseksi. Tämä muutosehdotus ei ole kannatettava.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. Muuta kommentoitavaa**

-

Tuominen Taisto
Lahden kaupunki - Lahden kaupunki, Työllisyyspalvelut